

Posudek na bakalářskou práci

Název práce: Sebehodnocení VŠ studentů s těžkým sluchovým postižením

Autor práce: Marie Bendová

Vedoucí práce: Dr. Anna Kucharská, Ph.D.

Bakalářská práce předložená na katedře psychologie se zabývá tématem, které nebývá příliš u studentů psychologie běžné – tématem sluchového postižení. Koncentruje se na psychologické aspekty problematiky. Speciálně téma sebepojetí má velmi důležité konotace vzhledem ke kvalitě života jedince s postižením. Otázky, kdo jsem, kam patřím, jsou těmi zásadními, ovlivňující běžný život a společenské uplatnění, ale také očekávání a hodnotový systém jedince. Autorka má zkušenost s dopady fenoménu integrace na ukotvení jedince ve společnosti, zná jedince se sluchovým postižením, kteří se vztahují k majoritní společnosti, ale také ty, pro které je jistotou příslušnost ke slupině Neslyšících. Téma ji zaujalo a rozhodla se mu věnovat i ve své bakalářské práci, prošla vývojem, jak ho nejlépe uchopit, iniciativně hledala vhodné přístupy, jak svůj záměr dovést do konce. Oceňuji, že se rozhodla zúžit možné potenciální respondenty na jednu cílovou skupinu – na vysokoškoláky se sluchovým postižením. I tak jsou mezi nimi velké rozdíly, „nemíchat“ tuto skupinu s jinými, např. středoškoláky stejného věku, kteří již pracují, považují za velmi vhodné.

Již na tomto místě zmíním kvality práce – autorka pracuje s přesně vyjádřenými pojmy, text je strukturovaný, dobře čtivý, vyzrálý. Velmi vhodně také seznamuje čtenáře s metodickými postupy a také s jejich odůvodněním. Snaží se pracovat v jednom celku, kapitoly mají na sebe návaznost, ty první jsou spíše zaměřeny na hlavní teoretické aspekty tématu. Postupně čtenáře seznamuje s teorií sluchového postižení, kde je jí hlavním cílem postihnout pohled speciálně pedagogický, pedagogický a psychologický. Následuje obšírná kapitola o sebepojetí, kde představuje jednotlivé koncepce i možnosti jejího sledování. Poslední teoretická kapitola je propojením obou hlavních téma – problematika sebepojetí u sluchově postižených jedinců. Oceňuji, že není teoretická část zahlcena nedůležitými informacemi, vše, co se vyskytuje, má k tématu vztah. Autorka také dobře pracuje s literaturou a nechybí ani práce s cizojazyčnou literaturou.

Autorka se rozhodovala zpracovat téma kvalitativní metodologií, postupně se vyrovnávala s tím, jaké má možnosti při sběru dat. Samozřejmě hodlala postupovat metodou rozhovorů, ovšem s dané cílové skupině, s variabilitou komunikačních postupů, se nakonec rozhodla pro písemné dotazování s následným doptáváním se, zda odpovědím porozuměla správně, ale také pro doplnění nezjištěného. Tento postup jí sloužil spíše jako doplňující, identifikovala, že pro sledování sebepojetí by jen data z dotazování nepřinesla očekávané výstupy. Proto se rozhodla využít dotazníkové šetření, ovšem nikoli s cílem zpracovávat výsledky pouze kvantitativně, nýbrž se pokusit o kvalitativní uchopení. Tento postup (propojování kvalitativní

a kvantitativní metodologie) není zcela obvyklý, ale v případě této práce jej považuji za úspěšný. Navíc jej i reflektuje v samostatné kapitole Dilemata zpracování výsledků. Ve shodě s kvalitativní metodologií autorku zajímají spíše popisné charakteristiky, jaké mají vysokoškoláci se sluchovým postižením sebepojetí, zda jsou mezi nimi shody či rozdíly, zda mají společné znaky či společné zážitky, zda existují rizikové faktory v budování sebepojetí, i když ani nechtěla promarnit možnost srovnání s běžnou populací.

Cílovou skupinu tvořilo šest vysokoškoláků z různých oborů i vysokých škol, představuje je v krátkých kazuistikách. Zvolená metoda – dotazník SLSC-R zatím není běžně u nás užíván v praxi, nicméně, byl součástí jiných výzkumů (Machanová, 2009) a autorka si zajistila možnost s ním pracovat. Z počátku analýzy dat autorka pracuje s výsledky kvantitativně, posléze dosažená hodnocení propojuje s výsledky vlastního dotazování. Je si vědoma, že nemůže vyhledané kategorie zobecňovat, přesto však bylo v jednotlivých aspektech dosaženo zajímavých momentů. Sluchově postižení vysokoškolští studenti se pravděpodobně v některých aspektech liší od běžné populace. V sebepřijetí sluchově postižených (faktor sebepřijetí) nachází autorka prvky realismu, s reflektování vlastních zkušeností i životní historie respondentů, překážky, které musí zvládat, nejsou dílem, jak autorka uvádí, nevraživé společnosti, ale patří životu vůbec. Dalším důležitým momentem byli pro sluchově postiženého učitelé, ale také vztahová rovina vůbec, dále aspekt komunikace, pocit přináležení ke skupině. Důležitým prvkem vstupujícím do sebepojetí je také vnímání své odlišnosti, jak v pozitivních konotacích, tak negativních a percepce sluchově postiženého studenta ostatními.

Práci považuji za přínosnou, dobře promyšlenou i zpracovanou, doporučuji autorce, aby se tématu dále věnovala. Které aspekty nalezl jsi nejvíce překvapily a co by mohlo následně ze zpracování tématu být dále rozvíjeno?

Doporučuji práci k obhajobě, pouze je třeba dořešit chybějící abstrakt v práci samotné (je vložen v SIS), lze doplnit tuto absenci v práci formou errat.

Dr. Anna Kucharská, Ph.D.

15.5.2014